

[Elsø-Merete Ross.]

Derfor må der være et stort og kontinuert byggeri. Derfor kan det diskuteres, om det har nogen mening at give det sociale byggeri en ganske bestemt markedsandel, og ligeledes om det almenyttige byggeri ikke i højere grad skulle have mulighed for at stå på egne ben. Det skal jeg senere komme tilbage til.

Det private byggeri har efterhånden koncentreret sig særligt om små lejligheder for enlige og store lejligheder for velhavende klienter. Jeg synes, at det private byggeri i for høj grad har koncentreret sig om små lejligheder, som er uegnede for børn. Mon ikke markedet er tilstrækkelig dækket med små lejligheder? Til gengæld opfører det private byggeri størstedelen af parcelhusene, en boligform, jeg tillægger stor betydning.

Med hensyn til opsparing forekommer det mig, at et af de bedste formål er opsparing til eget hus, eventuelt egen lejlighed. Det er en reel og varig værdi, der her spares op til. Store dele af befolkningen både kan og vil præstere den fornødne opsparing og betale de udgifter, der er forbundet med husets drift. Da udgiften til det meste parcelhusbyggeri betales af bygherren selv, er han selvfølgelig interesseret i, at det ikke bliver dyrere end højest nødvendigt. Det er efter det radikale venstres mening derfor vigtigt ikke at lægge hindringer i vejen for befolkningen for at opnå at få eget hus.

Selv om det måske ikke er en farbar vej i Danmark, vil jeg lige nævne, at der i de andre nordiske lande kræves en større egen opsparing både til indskud i lejlighed og til at gå i gang med bygning af eget hus. Der kræves altså en større opsparingsindsats. Hos os ville det være medvirkende til at dæmpe aktiviteten noget. Disse forhold er omtalt i tidsskriftet Boligen nr. 9 for 1962, men der er også peget på, at det derved gøres vanskeligere for folk med jævne indtægter at opnå egen bolig. Selv om foranstaltningen er opsparingsfremmende, kan det let få social slagside, det, den ærede socialdemokratiske ordfører jo også omtalte.

Da det er statens finanser, der skal spares på, kan det være rimeligt at se på muligheder for at belaste dem så lidt som muligt. Både Viggo Nørby og Bertel Dahlgaard har gjort sig til talsmænd for, at det skulle

være muligt at skaffe betydelige midler frem til yderligere almenyttigt byggeri helt uafhængig af statens mellemkomst. Boligforeningerne kan ved eget initiativ fremme det sociale byggeri noget mere, hvis de har vilje dertil. Den oprindelige idé var at gøre boligforeningsbevægelsen selvfinansierende gennem de opsparede reserver. Endnu efter 30 års forløb er man næppe nok nået til en begyndelse.

Bertel Dahlgaard skrev i en artikel i Politiken den 10. januar 1963, hvorfra jeg beder om tilladelse til at citere:

„Boligforeningerne har reservefond, dispositionsfond og afskrivningsfond. Det må erkendes, at på grund af ekstraordinære forhold har disse fonds ikke kunnet nå et omfang som oprindelig forudsat. Til gengæld har ejendomsværdiernes stigning medført, at der her foreligger en prioriteringsreserve på adskillige 100 millioner, som kan mobiliseres den dag, det fornødne initiativ er til stede, og hvorved tredjeprioriteterne i det nye byggeri kunne dækkes for ca. 50.000 lejligheder. Hvis man samtidig gav de laveste huslejer i de gamle lejligheder en mindre lejeforhøjelse, ville renten af tredjeprioriteterne kunne sænkes fra de nuværende ca. 8 pct., som medvirker til den høje leje i nybyggeriet.“

Det ville eventuelt nødvendiggøre en vis centralisering inden for boligforeningernes kreds med hensyn til administrationen af en sådan finansiering. Til gengæld ville det muliggøre en større konkurrence mellem det almenyttige og det private byggeri uden støtte til nogen af parterne og dermed virkelig på lige fod. Jeg må meget indtrængende henstille, at hele dette problem nu undersøges, og det radikale venstre er parat til at medvirke, såfremt en ændring i lovgivningen kan bidrage til at lette boligforeningernes selvvirksomhed på dette felt.

Som nævnt skulle prioriteringsreserven suppleres med en vis lejeforhøjelse. Hermed er jeg kommet over til det andet store spørgsmål, som både var fremme ved boligdebatten sidste år, og som har været stærkt fremme i år, nemlig huslejeregulering, som faktisk er ensbetydende med en huslejeforhøjelse i den gamle boligmasse.

Jeg vil gerne straks understrege, at en